

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 3-7: Komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 3-7: Komedier", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 3-7: Komedier*, udg. af F. J. Billeskov Jansen , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 85. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb05val-shoot-idm140203110835344/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 3-7: Komedier

ACTUS III, SCENÆ 5-6.

saa bange, at han skal ikke forvinde det saa hastig igien; thi jeg kiender hans Hierte, og er vis paa, at naar han seer en blot Kaarde, saa forlader han gierne sin Herre og vor heele Parti. Polidorus har udvælget ham til den Forretning, saasom han har Tanker om hans Ærlighed. Han er ogsaa ærlig, saa længe der er ingen Fare, men naar han --- See der kommer han allerede og har paataget sig en Doctor-Dragt. Ha ha ha!

SCEN. 6.

Sganarell. Oldfux.

SGANARELL. Nu skal ikke Fanden selv kunde kiende mig udi denne Dragt. Men see, der seer jeg een af Leanders Folk. Han kommer ret beleyligt.

OLDFUX. Serviteur, Hr. Magister!

SGANARELL. Jeg er ikke Magister, men ikkun Doctor.

OLDFUX. Maatte jeg spørge, hvad slags Doctor han er?

SGANARELL. Jeg er een af de sorte Doctore; I kand jo see paa min Dragt, hvilken Doctor jeg er.

OLDFUX. Alle Doctore gaaer her klædte ligeledes. Jeg vil viide, i hvad Videnskab I er Doctor.

SGANARELL. Jeg er Doctor i Doctorskab.

OLDFUX. Er I Doctor Medicinæ, Juris, Theologiæ eller Philosophiæ?

SGANARELL. Jeg er Doctor i det sidste.

Oldfux gir ham et Ørfigen.

SGANARELL. Au! hvorfor slaaer I mig?

OLDFUX. Er I Doctor Philosophiæ eller Philosophus, saa veed jeg, at I maa kunde taale et Ørfigen; thi en ret Philosophus, naar man slaaer ham paa et Øre, saa rækker han et andet frem.

SGANARELL. Ney Monsieur, jeg er ikke Doctor i Ørfigen. Jeg er Doctor i det første, som I spurte mig om. Jeg er Doctor i Piller.

OLDFUX. Saa beder jeg da ydmygst om Forladelse, Hr. Doctor! havde jeg vidst det, saa havde jeg ikke slaget

MELAMPPE

ham. Det var hans egen skyld, at han gav sig ud for en Philosophus, hvilket slags Folk har ingen visse Indkomster, men lever af extra, som er Ørfigen og Næsestiver. Jeg har anden Respect for en Doctor Medicinæ. Det er andet end en stakkels Philosophus, hvis Gage er Fattigdom og Hug; Da derimod den første slaaer Folk ihjel, hvor han kand træffe dem, og faaer Penge til. Men det er mig kiært, at jeg finder Hr. Doctor her. Jeg er saa meget plaget med calore intestinorum; hvad raader han mig at bruge derfor?

SGANARELL. Det er ikke saadant jeg er Doctor udi. Jeg er Doctor i --- I kand vel vide, hvad jeg vil siige, nu ligger det mig paa Tungen, udi ---

OLDFUX. Aa jeg veed nok, I er maaskee Doctor Juris?

SGANARELL. Ja ja, saa er det.

OLDFUX. Er det Juris civilis eller canonici?

SGANARELL. I begge to; thi jeg er ligesaa meget dreven i det eene, som i det andet.

OLDFUX. Det er mig kiært; saa vil jeg consulere ham i en Casu, som jeg har Tvistighed om.

SGANARELL sagte. Det er en forbandet Karl.

Høyt.

Ney Monsieur, I begriber ikke min Meening. Jeg er Doctor i det 3die.

OLDFUX. Men min Hr. Doctor i det 3die, naar jeg gir ret agt paa hans Tale og alting, saa troer jeg heller, at han er en Spion.

SGANARELL. Spion? jo jo! I skal nok see, at Doctore gjør sig saa gemeene, at de gaaer om at spionere. Der-som jeg havde Vidne paa jer Mund, kunde I komme i stor Ulykke. I kiender ikke vor Facultet ret, det merker jeg, ellers talte I ikke saa dristigt. Vi Doctore lar os min Troe ikke spille paa Næsen.

OLDFUX. Min Hr. Doctor i det 3die, jeg lar mig ikke afspise med Snak. Bekiend kun Sandheden.

SGANARELL. Monsieur! hvis I lar mig ikke være med

ACTUS III. SCENA 6.

- Fred, skal I ha, førend I veed et Ord deraf, en Guulsot paa Halsen, som er incurabel.
- OLDFUX. Og hvis I ikke bekiender, min Hr. Doctor i det 3die, saa skal I faae en Blodsot paa jer Ryg af min Kaarde.
- SGANARELL. Hvad skal jeg bekiende?
- OLDFUX. At du est en Spion.
- SGANARELL. Jeg troer, Manden er gall. I kand jo vel see, at jeg er ingen Spion; min Klæde-Dragt beviiser jo, at jeg er en af de beste Doctore, nogen vil forlange. Jeg svær ved alt det som helligt er udi et Apothek, ved Piller, Clisterer, Podagra, Chiragra, Ligtorne, Frantzøser, Smaakopper, Mæslinger etc. etc. etc. at hvis I ikke gaaer strax bort, skal jeg rede jer saa til, at jer heele Blod skal blive til Theriac, og at I skal blive soldt til et Apothec at giøre Medicin af.
- OLDFUX. Det er nogle herlige Guder, du svær ved. Jeg svær ved min Kaarde, mine Hænder, mine Arme, mine Knæbel-Barter, at hvis du ikke bekiender, saa ---
- SGANARELL. I maa være fra jer Forstand, Monsieur! hvordan skulde jeg føre saadan Dragt, hvis jeg ikke var Doctor?
- OLDFUX. Der gaaer saa mangen Slyngel i Doctor-Klæer, og er derfor just ikke Doctor. Om man vilde kaste saadan en Kiol paa en Abe, blir han derfor Doctor?
- SGANARELL. Ja, saa blev han i det ringeste en Abe-Doctor.
- OLDFUX. Eftersom det hestaaer i Kiolen alleene, saa vil jeg strax skille dig ved din Doctor-Grad. Træk ud!
- SGANARELL. Hey hielp! hvor er I? Pest, Feber, Tand-Piine, Vattersoet, Guulsoet, Svindsoet, og alt hvad som dependerer af Facultetet! griber alle paa eengang denne forbandede Karl, der bespotter Medicinen uden at have ringeste Respect enten for hans Caracteer eller Klæde-Dragt.
- OLDFUX. Fort, fort, træk ud.
- SGANARELL. Det skal ikke alleene hævnnes paa jer,

MELAMPE

men paa jer heele Familie; thi I skal inden 24 Timer
døe den skiendeligste Død, ikke af Menneske-Pest,
men af Qvæg-Pest, ligesom Bæster.
OLDFUX *trækker Kiolen af ham.* Ha ha, nu kiender jeg
Manden. Det er Sganarell. Du blev tilig nok Doctor
til din Ulykke. Er du ikke Sganarell?
SGANARELL. Jo nu er jeg Sganarell, men da jeg har
den lange Kiol, var jeg Doctor.
OLDFUX. Jeg skal strax lære dig, hvad det er at fare
med Løgn.
SGANARELL. Jeg løy min Troe ikke, thi der er mange,
hvis Doctorskab hænger alleene i Kiolen.
OLDFUX. Hør Sganarell, du er den første af Fiendens
Parti, som er falden i vore Hænder, derfor maa du døe,
for at jage Skræk i de andre.
SGANARELL *paa Knæ.* Aa! Hr. Captein, spar mit Liv.
OLDFUX. Ney, du maa døe.
SGANARELL. Aa! Hr. Major!
OLDFUX. Fort, fort, ingen Snak.
SGANARELL. Aa! Hr. Oberst Lieutenant!
OLDFUX. Ingen Snak, du skal døe.
SGANARELL. Aa! Hr. Bregadeer!
OLDFUX. Ræk kun Halsen frem, det skal snart være
giort.
SGANARELL. Aa! Hr. General!
Oldfux trækker Kaarden.
SGANARELL. Aa! Hr. Chur-Første!
OLDFUX. Vil du da bekiende alt det du veed, og til-
staae, at du est en Cujon?
SGANARELL. Aa ja, og en Carnali til.
Oldfux tar Knæbel-Barterne af og sætter Hatten op.
SGANARELL. Hvad Fanden er dette? Monsr. Oldfux!
det er jo jer?
OLDFUX. Ja hvad andet, Hr. Doctor i det 3die? Du
forretter ikke ilde hvad som dig blir betroet.
SGANARELL. Gid I faae en Ulykke med jer Harcele-
ring. Jeg skal min Troe siige det til Polidor.

Af hensyn til rettigheder
vises billedet først i 2003.

OLDFUX. Og jeg skal ogsaa give ham en udførlig Be-
retning, hvordan du har skicket dig i din Ambassade.
SGANARELL. Dog jeg vil ikke klage, dersom I vil tie.
OLDFUX. Ney jeg skal ikke røbe dig. Men forret dit
Ærende bedre en anden gang.